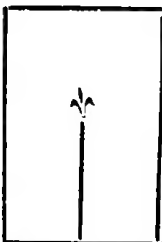
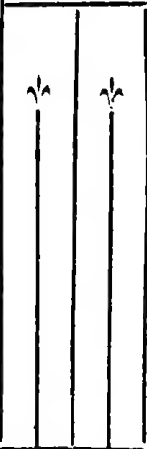

KALLIKOTE ESTATE PRESS.

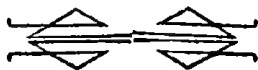
ଦେମଲତା ।

HAMOLATAH.

ଶ୍ରୀ ରତ୍ନାକର ଶର୍ମା

କର୍ତ୍ତୃକ ପ୍ରଣୀତ ।

ଶ୍ରୀ ନାଳିଙ୍ଗି ବିଦ୍ୟାରତ୍ନ

କର୍ତ୍ତୃକ ସୁଦ୍ଧିତ ।

୧୯୦୩

ମୂଲ୍ୟ ଏକ ଅଣା ।

ଉତ୍ସର୍ଗ ପଦ ।

ଅଶିଳ ସଦ୍ଗୁଣ ନିଧାନ

ଶୀଳ ଶ୍ରୀୟୁକ୍ତ ଗୀରବର ଶ୍ରୀ ବିନୟଦେବ ବର୍ମା
ମହୋଦୟ ମହାନୟଚରଣେଷୁ ।
ସବିନୟ ନିବେଦନମିଦଂ ।

ସମ୍ମାନାସ୍ପଦ ମହୋଦୟ , ମହୋଦୟ ଉତ୍କଳର
ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ସ୍ଥାନରେ ଏବଂ ଭବଭାଷା ପ୍ରଚଳିତ
ଦେଶରେ ବାସ କରି ସୁଦ୍ଧା ଉତ୍କଳ ଭାଷାର
ଚର୍ଚ୍ଚାରେ ନିୟୁକ୍ତ ଥାଇ “ସଞ୍ଜାତ ଶ୍ରୀମାଧବ
ନାଥ” ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତଃ ଉତ୍କଳରେ
ସୁଖ୍ୟାତ ଲଭ କରି ଅଛନ୍ତି । ମହୋଦୟଙ୍କର ଏ
ପ୍ରକାର ଜାତୀୟତା—ସ୍ଵଭାଷାନୁଗ୍ରହ ଦେଖି ଏବଂ
ଭବଦାୟ ନିରହଙ୍କାରତା , ସ୍ଵଦୋଷଦର୍ଶିତା ପ୍ରଭୃତି
ଦେବୋପମ ସଦ୍ଗୁଣ ନିବନ୍ଧର ପରିଚୟ ପ୍ରାପ୍ତ
ହୋଇ ମହୋଦୟଙ୍କୁ ପ୍ରତି ମୋହୋର ଅନୁରକ୍ତ
ରକ୍ତିର ଉଦ୍ରେକ ହୋଇଅଛି । ସେହି ରକ୍ତିର
ନିଦର୍ଶନ ସ୍ଵରୂପ ଏହି “ଦେମଲତା” ଶୁଦ୍ଧକାବ୍ୟ
ଶ୍ରୀ ମହୋଦୟଙ୍କ କବିକମଳରେ ଅର୍ପଣ କଲି ।
ପ୍ରସିଦ୍ଧାନୁମତ ହେଲେ ଚରଣାର୍ଥ ହେବ । ଇତି ।

କୋଟିଶ୍ରୀ, ବାମଶ୍ରୀ

ତା ୩୦/୮/୯୯

ବଶନ୍ତଦ

ଶ୍ରୀ ରାମକର ଶର୍ମା ।

କବିବର ଶାୟକ୍ତ ଗପ୍ତ ଗ୍ୟାନାଥ ଗପ୍ତ
ବାହାଦୁର ଓଡ଼ିଶା ଗିଷା ବିଭାଗର ଦୁତପୁର
ଇନସ୍ପେକ୍ଟର ମହୋଦୟଙ୍କର

ମନୁବ୍ୟ ।

“ହେମଲତା” ବିମୋଗାନ୍ତ କାବ୍ୟ । ଏହାର
ରଚନାରେ କବି ପୁଲେ ସୁଲେ ଯେପରି ଶକ୍ତିମୟ
ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଖାଇ ଅଛନ୍ତି ତାହା ବାସ୍ତବ
ପ୍ରଶଂସାର୍ହ ।

ରତ୍ନାକର ବାବୁଙ୍କର ଅଜାମାୟ ପଦ୍ୟ ପ୍ରବନ୍ଧ
ମୁଁ ସମୟ ସମୟରେ ହୃଦିତ୍ୱେନାରେ ଦେଖି
ବିଶେଷ ପ୍ରୀତିଲଭ କରିଥିଲି ଏବଂ ତାହାଙ୍କ
ଉଲ୍ଲେଖ ଉଦ୍‌ଘୋଷଣା କରିବାକୁ ଅନୁଭୂତି
ମଣିଥିଲି । “ହେମଲତା” ପାଠଦ୍ୱାରା ମୋହର
ସେହି ଅନୁମାନ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ହୋଇ ଅଛି ।

କଟକ
୧୩-୪-୧୭

} ଶା ଗ୍ୟାନାଥ ଗପ୍ତ ।

ସରୋବର-ମାତେ ଦୁଃଶିତ ଅନ୍ତରେ

ପ୍ରଣ ପଦ୍ମ ପଦ୍ମ,

ବନ୍ଧୁ ଅଗମନ ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ

ଦ୍ଵରପିତା କୁମୁଦିନୀ ।

ରଥାଙ୍ଗ, ରଥାଙ୍ଗୀ ଦୁଃଖିତେ ଗମିଲେ

ସରଃ ବିପଦର କ୍ରମେ,

ବିଂସରାଳୀ-ଗୁଳା ଦୁଇ କଲେ ଗତ

ସନ୍ନିକଟ ନଗ ଚଳେ ।

[illegible]

ହେଲେ ବନେ ଉପବନେ

କେ/ଟର ଶିକ୍ଷକ ବାହାର ଦବାନେ

ଉପିଲେ ଦ୍ଵରଷ ମନେ ।

କମେ କମେ ନିଶା ଅସ୍ତି ପ୍ରବେଶିଲ

ନବେ ଉଦେ ତାରା-ବିଜୟ,

ଅବନୀ-ମଣ୍ଡଳ **କର ଧବଳତା**

ଉଦେ ଶୁଭରେ ନିଶାମଧ୍ୟ ।

କଟେ ନିଶାନାଥ ଧୂଳିବା ପାଇଁ କ

ଜଗତ ବାହନ ହରି,

ରଜନୀ ରମଣୀ ଗୌରୀ ଥାଲୀ ଏକ

କରେ ବା ଅଛି ଧର । •

ଅବା ଶୁଦ୍ଧି-ବାଳୀ ମୁକୁତା ମାଳାର
ଏଥଟେ ଗୌରୀ-ପଦକ,
ଫଣି ମଣି ଗୁଡ଼ ଗମିଛୁ ବିଅବା
କରୁଅଛୁ ଝୁକ ମକ ।

ନୁହଇ ଏମନ୍ତ ଚନ୍ଦନ ବନ୍ଧୁକ
ଶୋଭେ ଶୁଦ୍ଧି-ବାଳୀ ଶୁଭେ,
ବିବା ମଦନର ଅଟେ ଲେଖି ଛବି
ଭାବୁକ ଏସନ ଶୁଭେ ।

ମନ ସମାରିଣ ବହେ କ୍ଷଣ କ୍ଷଣ
ତା ଦେଖି ହୁଏ ବିଶ୍ୱାସ,
ଭାବୁକ-ମୋହନ ରଜନୀ-ବାଳୀକ
ଶୁଭେ କ୍ଷଣିକ ନିଶ୍ୱାସ ।

ରତ୍ନ-ଧର ଗୁଡ଼ ଶୂନ୍ୟ ନିଶୀଥେ
ଭଜିଛୁ ଅତି ନିଶ୍ଚଳ,
ବିରାମ-ଦୀପ୍ତି ନ ନିଦ୍ରାଦେବୀ କୋଳେ
ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରାଣୀ ସହେ ।

କହୋଇନା କଳ-ସ୍ୱପ୍ନରେ ଅଦ୍ୱରେ
କରେ ଆଦର୍ଶ ଗମନ,
ଦେଖେ ବେଳେ ଶିବା ବିଭବିତ ଚଣ୍ଡ-
ରବେ କମ୍ପିତ ଭବନ ।

ତତ୍ତୁ ଚିନ୍ତେ ବସି ଚକୋର, ଚକୋର
 କରନ୍ତି ମଧୁର ଗାନ,
 ସିନ୍ଦୂ-କବନାଜ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାମୃତ-ଧାର
 କ୍ଷଣେ କ୍ଷଣେ କରି ପାଳ ।
 ଏକାକରେ ହେମ- ଲତା, ସୁରେ ବସି
 ସୁଗତ ଏସନ ଭାଲେ,
 ନିଶାନ୍ତରେ ଶ୍ରୀକ ବି ଘଟିବ ଆବା —
 ଦଳେଖିଛୁ ମୋ ବପାଲେ ।
 କ ଯୋଗରେ ‘ବନ୍ଦା— ଧର’, ଚନ୍ଦ୍ର ମୁଖେ
 ପଡ଼ିଲା ମୋର ନୟନ
 ସେହି ବନ୍ଦୁମୋର ମନ ଉଡ଼ିଯାଇ
 ତାହେହେ କଲା ସଦନ ।
 କ ମୋଦନ ମନ୍ଦ ଅଛି ତାକୁ ଜଣା
 ଜାଣିବା ପାଇଁ ନାହିଁ,
 ଅଲକ୍ଷିତେ ମୋର ହୃଦୟ-ରଜନ
 ଅବା ନେଇ ସେ ଖେଳଇ ।
 ଥୁଲ ଶେଳ ଠାରେ ପ୍ରାଣେଶ୍ବର ପଦେ
 ଅଛି ମୁହିଁ ତାକୁ ବରି,
 ସଙ୍କେତ ସ୍ଥାନକୁ ନଗରେ କି ପିଣ୍ଡେ
 ରହିବ ପ୍ରାଣ ମୋହର ।

ବରୁକି ବରବ ଏବେ ମୁହିଁ ଶାନ୍ତ
 ସଙ୍କେତ ସ୍ଥାନ ଗହନ,
 ସେପୁଣି ଶାପଦେ ପୁରତ ଦେମନ୍ତେ
 ବରବ ତହିଁ ଗମନ ।

ପୁଣି ବରବର କୃଥା ଶାନ୍ତଶାନ୍ତେ
 ଗଲଣିବ କେବେ ଦୁଃଖ ?
 ବିନା ଉଦ୍ୟମରେ କାହିଁ କେଉଁ ଠାରେ
 କାହାକୁ ମିଳନ୍ତୁ ପୁଣି ?

ପ୍ରେମ-ଚରବାଣୀ ଗୁରୁର ସାହସ-
 ବର୍ଣ୍ଣ ଅଛି ଯାହା ଠାରେ.

ପ୍ରିୟ ସହଚରୀ ପଥ ସଖା ଥାଉ
 କାହାକୁ ରମ୍ଭ ସଂସାରେ ?

ଏବେ ଶାନ୍ତି ହୃଦେ ରମଣୀ ରଜନ
 ସଙ୍ଗେ ଘେନି ସହଚରୀ,

ନିଜ ଅନ୍ତଃସ୍ୱରୁ ନିଶ୍ଚଳେ ବାହାର
 ଦେଲା ପଦ୍ମ ବିମ୍ବପତା ।

ଯେଉଁ ଶାନ୍ତ ଦେଖି ସ୍ୱପ୍ନାବଳୀ
 ଭୟେ ହୁଅଇ କମ୍ପନ,

ଧନୁ ପ୍ରେମ ଶାନ୍ତି ବିଜନି ଗନେ ସେ
 କରୁଛି ଶାନ୍ତି ଗମନ ।

ଯେଉଁ ସୁକୁମାରୀ ସୁବୋମଳ ପୁଷ୍ପ-
 ପରଶେ ଲଭଇ କେଶ,
 ଅତି କଣ୍ଠବତ ପଥେ ଗମିବାକୁ
 କମଣେ ସେ ଦୁଃଖ ଲେଖ !!
 ହୃଦୟ-ବନ୍ଧୁର ବିମ୍ବୁଧର ତାର
 ନେଇଛି ମନ ଶ୍ରେଷ୍ଠର,
 ପ୍ରୀତିର ଅର୍ପଣ ଶୁଦ୍ଧସେ ପରାଣ
 ଅନବଥା ମନେ ନାହିଁ ।
 ପ୍ରେମର ବଳରେ ହୋଇ ସାହିସିନୀ
 ସଙ୍କେତ ପ୍ରାଣେ ପ୍ରବେଶ,
 ମନରେ ଅକୁଳ ହେଲା ମାନନେଶୀ
 ନଦେଶି ତା ହୃଦୟେଶ ।
 ଅଶୋକ-ମୂଳରେ ସଖି-ସଙ୍ଗେବସି
 ରହିଲା କାନ୍ତକୁ ଶୁଣି,
 ହୃଦୟ-ଉଦ୍ଦେଗ ଭେଦେ ବହୁ ଅଛି
 ସେତେ ନିଶୀଂସାଏ ପାହି ।
 ଶୁଣି ଶୁଣି ନିଶୀ ହୋଇଗଲା ଶେଷ
 ପ୍ରବେଶ ଉଷା ସମୟ,
 ପବନ-ବଜରେ ତମଃ, କରୁଣିକ
 ଲଭିଲେ ବ୍ୟଗ୍ନେ ଶୁଣିବୁ ।

ବନ୍ୟ ଗାମୁଚୁଡ଼ା ବଳିରୁବ ଚନ୍ଦ୍ର
କଲେ ଅନନ୍ଦେ ନିଃସ୍ବଜ୍ଜ,

କୁମ୍ଭାଂଶୁଆ, ତଷା— ପୁଅ, ଶତ୍ରୁକ୍ଷଣ
ରବେ ମଞ୍ଜୁରୀ ବନ ।

ହେଁଇଲେ ଅଦୃଷ୍ଟ ତାରକା ନିଗର
ନେଲେ ଚନ୍ଦ୍ର ସୁନସ୍ତର,

ପ୍ରସାରକ ରଙ୍ଗ- ବସନ ପ୍ରସାସ
ବିଭାସିଲ ପ୍ରାଚୀନର ।

ନାନା ଜାତି ଫୁଲ ହୋଇଣ ଉତ୍ତମୁକ୍ତ
ବିଭିନ୍ନଲେ ଚାରି ଗନ୍ଧ,

ଗୁଣ୍ଡ ଗୁଣ୍ଡ ସ୍ବନେ ବେଗି ଦୁଃଖ-ଚୟ
ଥାନ୍ତି କେ ମନେ ।

ପୁରୁଷ ଗଗନେ ଲୋହର ବରଣେ
ହେଲେ ତପନ ଉଦ୍‌ୟତ,

ନୃଦ୍ଦୟ ଚପଳ ଅବା ଛୋଟକନଦ
ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣିନୀରେ ବକଗିଚା ?

ସୁନା ଏକାଳ ବିଲେକ, କୈରାଣୀ
ବେଶ-ପ୍ରାଣ ବାହୁଡ଼ିଲା,

କିନ୍ତୁ ଦୂର ଯାଉଁ ଅଦୂରେ ପୁରୁଷେ-
ଥର ଶାସ୍ତିର ଦେଖିଲୁ ।

ବଦନ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଲଭୁଛି କାଳମା
 ଗ୍ରାସି ଅଛୁ ଦୁଃଖଗହ୍ନ,
 ଦୋଳଣ ଅବଶ ଧର-ନିପତତ
 ଶୁକ୍ରାନୁଲଗ୍ନ ବାହୁ ।
 ଧୂଳି ସୁସରତ ନିବଳତୁ ବଳ
 ସୁକୋମଳ ଅମରନ,
 କରଧୂତ ଅସୀ ପତ୍ନୀଅନ୍ତ ଶସି
 ଅଳ୍ପ ଦୋଳୁ ବନର୍ଣ୍ଣ ।
 ସନ୍ନିଧିକ ଯାଉ ନିରେଖି ଗୁହ୍ୟଣ
 ଦେଖିଲୁ ସେ ଅତୀତ
 ଯା ପୃଷ୍ଠେ ବକା ହୋଇଛି ସେ ଯୁବା
 ଧରାରେ ଅଛୁ ଶାନ୍ତିତ ।
 କାଳ କହେ “ନାଥ ବୋମଳ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ
 କପାଳ ନିହିତ ମୟ ।
 ଶୁକ୍ଳ ଚେତୁର ଜୀବନ, ପଶୟ-
 ଫେଡ଼ି ତଥାବଦ୍ୟା କହ । ”
 ନୟନ ପିଟାଇ ଦେଖିଲୁ ଯୁବକ
 ଅଦୂରେ ଏକ ରୂପସୀ,
 କଷିତ-କଳକ ଗ୍ରାସୁ ଅଙ୍ଗ ଜ୍ୟୋତି
 ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ତବା ଶଶୀ ?

[illegible]

ଦରହାସିନୀର ଦନ୍ତଶ୍ରେଣୀ ଶୋରେ

ସେସନ ସ୍ଵଚ୍ଛକରକ ,

ଲବଣ୍ୟ—ଦର୍ପଣ ପରସ୍ପର ରୁଚର

ବାମା-କପୋଳ ଫଳକ ।

କମ୍ପା ଅଞ୍ଜଳୀରେ ଶୋରେ ରତ୍ନମୁଖୀ

ବେନ କରେ ଗହ୍ନ ଚୁଡ଼ା,

ଭୁଜସଙ୍ଗେ ଭୁଲ୍ୟ ନୋହିଣ ମୃଣାଳ

ସଲିଲେ ରହିଛି ବୁଡ଼ି ।

କରେ ବାଜୁ ବନ୍ଧ ନାକେ ଲେଥା ଗୁଣା

ଦଶର କେତେ ସୁନ୍ଦର,

କମଳ-କଳକା ପରସ୍ପର ରୁଚର

ଭୁଜ—କଳ ସ୍ଵଗଳ ।

ସମ୍ମୁଖେ ରୁଞ୍ଜଣେଲା ପରସ୍ପର ଦଶର

ତୋଳା ବେନ ମନୋରମ,

ଲଜ୍ଜା ବଶେ ଗର୍ଭେ ଲୁଚିଛନ୍ତି ଅହ

ନୋହିଣ ଧମିଷ୍ଠ ସମ ।

କଳନୟ-କଣି କଣ୍ଠେ ମୋଦ-ମାଳା

ପୁଣି ଶୋରେ ଗୁପ୍ତଗୁପ୍ତ,

ସିନ୍ଧୁ ସଜ୍ଜିତ ରମଣୀ-ରତନ

ରତ୍ନ-ଶାଢ଼ୀ ମାଳାମୁଣା ।

ନରେଶି ଶୁଣି ଶୁଣି ନିଜ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱରୀ
 ତହିଁ ଖେଦେ ବନ୍ଧୁଧର,
 ନେହୁ ମୁଁ ବନ କହେ ଶାଶୁରେ
 “ପ୍ରବେଶ ମୁଁ ମୋହର ।”

“କଥାଲରେ ସହ ଯାହା ଲେଖାଥାଏ
 ନୁହଇ ତାହା ଶକ୍ତିନ,
 ମୋହଲେ କି ରମ ରହ ଶେଷେ ଘଟା-
 ହେବା ଛଡ଼ି ଯାନ୍ତେ ବନ ।

ଏ ଜୀବନେ ଆଉ ତୋରୁପ ଦେଖିବା
 ଉଠି ଠାରୁ ଗଲ ସରି,
 ପ୍ରାଣାନ୍ତ-ସମୟେ ଭାଗ୍ୟ ଫଳେ ଆଜି
 ଦେଖିଲି ତୋତେ ସୁନ୍ଦରୀ ।

ନମିଷେ ତୋ ପାଶୁ ହେଲେନୁ ଅନ୍ତର
 ଯୁଗ ସମ ମଣ୍ଡ ଥାଇ,
 ଦାରୁଣ ଦଉବ କରୁଛି ଅନ୍ତର
 ଆଜି ତର ଦନ ପାଇଁ ।

ମୋହେ ଛର ପାଇଁ ମନରେ ବାନ୍ଧିବ
 ବନ୍ଧୁ କି ହିଁ ଭାବନା,
 ଏ ମାୟା ଶାସ୍ତ୍ରରେ ସକଳ ଅନନ୍ୟ
 ଅଛି ଚନ୍ଦ୍ର-ବଦନା ।

ଅସନ୍ନ ମରଣ ଦେଲଣିରେ ଧନ
 ନପାଇଇଁ ଗୁରୁ କହ,
 ହେଉଛି ମେଲଣି ଥୁବତୋ ମନରେ
 ଏତକ ମାଗୁଛି ସହ ।”
 ଏତେ କହ ଯୁବା ମୁଦଳା ନୟନ
 ପିଣ୍ଡ ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ି ଗଲା,
 ନାରଦରେ ଯେହ୍ନେ ନିମିଷ ମାତ୍ରକେ
 ଅଦୃଶ୍ୟ ହୁଏ ତପଳା ।
 ଦେମଲତା ଦୁଃଖ ଏକାଳେ ଯେସନ
 କହୁବାକୁ କେ ଉଚ୍ଚନ,
 ହୃଦେ ମାରି ଦାତ ବୀର୍ଯ୍ୟ ସ୍ଵରେ କାନ୍ଦ
 ବିକପେ ଘମାଉକେ ।
 “ଅହା ପ୍ରାଣେଶ୍ଵର କହୋଷରେ ମୋତେ
 ଶୁଣିଲ ଏକାକର,
 କେମନ୍ତେ ବଞ୍ଚିବ ତୁମ୍ଭିନା ମର୍ତ୍ତ୍ୟ—
 କାଶଗାରେ ଦେହ ଧର ।
 କହୁଥିଲ ନାଥ ତନୁ ଶ୍ଵପାଞ୍ଚର
 ଗୋଡ଼େ ନଈତରୀକ ଶଙ୍ଖେ,
 ତାହା ଅନକର କେଉଁ ପଥେ ଗଲ
 କୁପା ନନେଲ ଗହଣେ ?

କାହା ଅଗେ ବସି ମନକଥା ମୋର
 ଜଣାଇବି ମୁଁ କରିଲେ,
 ଉପବନ୍ଧୁ କେହୁ ନାନାପୁଷ୍ପ ଗୁଣି
 ବାନ୍ଧି ଦେବ ମୋ ଅଙ୍ଗରେ ।
 ହେ ଲୋଭକ ଯୋହି- ଦେବ, ମନୋହରଣେ
 କଲେ ମୁଁ କାଥ ରୋଦନ,
 ନାନା ଗୁଣ କଥା କହ ହୃଦ ବ୍ୟଥା
 କରବ କେହୁ ଖଣ୍ଡନ ।
 ଅବଧାନ ରୂପେ ଗୀତ ଗୁଆଇବ
 କେ ଅତ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶେ ବସି,
 ନାନାଦି ଶ୍ରୀମତୀ କଥାକେ କରବ
 ଅନଳରେ ହସି ହସି ।
 ଗଜନୀ, ଦବସ କେ ଅତ୍ତ ଜାଣେଣ
 ବସି ସ୍ବେଗ-ଶୟନୀ ପାଶେ,
 ପୀତା କାଳେ ମୋର ଔଷଧ ସେବନ-
 କରଇବ ମଧୁ ଶୁଷେ ।
 ମାନେ ମୁଁ ବସିଲେ କେତାହା ନାଶିବ
 ବିବିଧ ଗୁଣ ବଚନେ,
 ବିବିଧ ଶାସ୍ତ୍ରର ଉପଦେଶ କେହୁ
 ଶୁଣାଇବ ହେ ବିଜନେ ।

ବଞ୍ଚିବ ବାଢ଼ୀରେ କରିବ ଭ୍ରମଣ
 ଗୁଡ଼ି କାହା କର ଧର,
 ସବୁ ସୁଖ ମୋର ଗୁଡ଼ି ପ୍ରାଣେଶର
 ଅଜ ଠାରୁ ଗଲୁ ସର ।
 ଦାବୁଣ ଦଇବ ! କ ଦୋଷରେ ଦୂର
 ନେଲୁ ମୋ ଜୀବ-ଜୀବନ,
 ଶୁଭ ଯିବେ ବୋଲି ନାଥକ ମୋ ପୋତା
 କପାଳେ ଥିଲା ଲିଖନ ।
 ନୟନ-ପ୍ରଭମା ଖୋଲି ନେଲୁ ମୋର
 ଗହନ ବନେ ବସାଇ
 ବଞ୍ଚିବ ବୋଲି ହର ନେଇ ଦେଲୁ
 ଅଗାଧ ଜଳେ ଭସାଇ ।
 ପୁଅ ଜନ୍ମେ ମୁହିଁ କପାପ କରିଛି
 କଦଣ୍ଡ ଦେଲୁ ଦଇବ ?
 ବୃକ୍ଷରେ ଚିତାଇ ମୂଳ କାଟି ଦେଲୁ
 ଏକାକି ଦେହ ସହିବ ?
 ମାନସ-କୁମୁଦ- ବନ୍ଧୁ ଧୂସିରକୁ
 ହରାଇ ପ୍ରାଣ ବଢ଼ିବ ?
 ଦୁର୍ଗତି-ଦମିର କାନ୍ତ-ବିମୋହର
 ବିକାଳେ ମୋର ଦୃଶ୍ୟ ?
 (୧)

ପକାଅ ଚାହା ପାଖୋର ।
 ପଦ୍ମପତ୍ର ନୀର ପଦ୍ମପୁ ଅସ୍ତ୍ରର
 ଅଞ୍ଜଳି ମାୟା ସଂସାର ,
 ମାତା, ପିତା, ଭ୍ରାତା ପରିଚିତ ଅଦ
 ନୁହନ୍ତି କେହି ବାହାର ।
 ସାକୁର ବୋଲୁଛୁ ଅପଣାର ବୋଲି
 ସେହିଟି ନୁହଇ ତୋର ,
 ଏଭୂପେ ସକଳେ କାଳ ଦେନି ଯାଏ
 ତ୍ରୁଣାଞ୍ଜଳି ମାୟା ତୋର ।
 ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ମାନବ-ସ୍ତବନ
 ପ୍ରାଣ-ଶିଖା-ସମାନ ,
 କାଳ—ଝୁନିନେ ଅକାଳେ ସେ ଶିଖା
 ହୁଅଇ ସହ ନିର୍ବାଣ ।
 ଯେତେ ଶୋକ କଲେ ହସଇଲ ନିଧୁ
 ଅଉରୁ ପାଇବୁ କାହିଁ ?
 ପିଞ୍ଜରୁ ଶୁକ ଉଡ଼ଗଲେ ସହ
 ଲେଉଟି ଅସର ନାହିଁ ।
 ବଧୂ ହଇ ନିଧୁ କଲିତ ଅବଧୁ
 କି ଦାକୁ କହିବା ଅଉ ,
 ଦୂଆ ଶୁକୁଣିରେ ନୁହନ୍ତେ ଅଭୁର

ଗଲ୍ଲ ହଥାମାନ ଯାଉ ।

ସୁକାରୁ ସହ ପିତାଦେବେ ବଢ଼

ଲଢ଼ିରୁ ପରମ ପୁଣ୍ୟ ,

ବୃଥା ଭାଲୁଣିରେ କାହୁଁ ଗୋ କାରଣ

ମରୁଗୋର ଢେଳ ଦୁଃଖ ।”

ଶୁଣି ସଖି-ବାଣୀ ସଜଳ ନୟନେ

କହେ ତାକୁ ହେମଲତା ,

ଏ ଅମାତ କଥା କହୁ କଥା ସହ

ଅଧିକ ବଚାଉ ବ୍ୟଥା ।

ସେସିକା ମୋ ପତ୍ନୀ ଯାହାଙ୍କ ପୟରେ

ବିବି ଅଛି ଏ ଜୀବନ ,

ଅନ୍ୟ ପୁରୁଷରେ ମତ ବଳାଇବା

ଅଟେ ଅସଦା ଲକ୍ଷଣ ।

ସହଚେ,

ଏହା ହେବ ବୋଲି ଜାଣି ମୁଁ ନଥିଲି

ଥାତା କଲ ଏତେସର ,

ସବୁବିଗ ମୋତେ ଅନ୍ଧାର ଦଶୁଛି

ବହୁବି ଦିନ କେଉଁ ?

ବର୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁଡ଼ିଏ ଏ ଯୋତା ପରାଣେ ,

ଏହା ଥିଲା ମୋ କଥାଲେ ,

ଯାକୁ କରୁଥିଲି ଗଲା-ମାଲ', ଗଲା-
 କାଟି ଦେଲା ସେ ଅକାଳେ ।
 ବିଚ୍ଛେଦ-ଅନଳେ ଦଗ୍ଧ ହୁଏ ଦେହ
 କହୁଲେ କିଏ ଶୁଣିବ ?
 କାହିଁକୁ କହୁବି ମୋ ହୃଦ-ବେଦନା
 ମୋ ମନ କିଏ ଜାଣିବ ?
 ଯେ ମୋର ଜୀବନ- ଧନ ରେ ସଙ୍ଗାତ
 ତାକୁ ଥାତା ନେଲା ଦଉ ,
 ଶାଶୁରୁ ସହୃଦ ଶିଶୁର ଦରଶ
 ଦେଲା ଦଳାଦଳ ଭରି !!
 ମୋ ନୟନ ପଥେ ଝୁଲୁଛି ନିରନ୍ତେ
 ସେ ଶବ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ବଦନ ,
 ଘାଣ୍ଟି ଦେଉଥିଛି ଅବିରତେ ମନ
 ସଲିଳାବର୍ତ୍ତ ଯେସନ ।
 କହୁଲେ କି ଶେଷ ହେବ ଯେବେ କଥା
 ଅଛି ତାଙ୍କର ବସୁଧି ,
 ଖେଳୁଥିଲି ପଶା ବାଳକାଳେ ଦିନେ
 ନାଥ-ସଙ୍ଗତରେ ବସି ।
 ଚାହାନ୍ତି ସଙ୍ଗରେ ପ୍ରିୟସହ ଚନ୍ଦ୍ର
 ଦେଲରେ ପଶ ମୋହର ,

ପ୍ରାଣନାଥ ମୋର ଯେବେ ଲିଖିବେଲେ

ମୁଁ ହେବି ଦାସୀ ତାଙ୍କର ।

ବିଧିର ବିଧାନ ବେ କରବ ଅନ

ଦଉବେ ମୁହଁ ଦାରିଲି ,

ସେହି ଦିନୁ ସବୁ ଦାସୀ ହୋଇ ଦେହ

ତାଙ୍କ ପଦେ ସମର୍ପିଲି ।

ବାଳକାଳେ ଦିନେ ବାଳକ, ବାଳକା

ଦାଣ୍ଡରେ ମିଳି ଉଠୁକେ ,

ଧୂଳିଦର କରି ରତ ହେଲି ସହି

ସବେ ଖେଳ, କଉତୁକେ ।

ଏକ ଶିଶୁ ତହିଁ ହେଲେ କନ୍ୟାକର୍ତ୍ତା

ବରକର୍ତ୍ତା ହେଲେ ଏକ ,

କେତେ ଶିଶୁ ବନ୍ଧୁ- ବାନ୍ଧବେ ବଢ଼ିତ,

ଦର୍ଶକ ହେଲେ ଅନେକ ।

କନ୍ୟାରୂପେ ତହିଁ କଲେ ମୋତେ ଧାର୍ଯ୍ୟ

ବର ହେଲେ ପ୍ରିୟେଶ୍ୱର ,

ଧୂଳି ବେଦ ମଧ୍ୟେ ବସାଇ କହିଲେ

ଏହି ଅଟେ ତୋର ବର ”

ପିତାଦେଶ ପାଇ ବର ମାଲ୍ୟ ଦେଲି

ନେଇ ମୁଁ ପ୍ରାଣେଶ ଗଲେ , ”

ସୁଗନ୍ଧା ହୋଇଣ ଏକ ଶିଶୁ ଚାହିଁ
 କବାଡ଼ ଘରମୁ କଲେ ।
 ନାଥ ସଙ୍ଗେ ମୋର ଦେଇ ହସ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥି
 କିନ୍ତୁ କଲେ ସମାପନ ,
 ଶିଶୁ ବୁଲ ମିଳ ଦେଲେ ହଲହଲ
 ହୋଇ ଅତି ହୁଷ୍ଟ ମନ ।
 “ଏ ଚୋର ପତ୍ନୀ” ବୋଲି ନାଥ-କରେ
 କଲେ ମୋତେ ସମର୍ପଣ ;
 ସେହୁଦିନୁ ସହ ପ୍ରାଣେଶ୍ବର ଚୂପେ
 କରିଛି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରହର ।

ସହରେ ,—

ପୁର ଉଦ୍ୟାନକୁ ଦିନେ ବୁଲିବାକୁ
 ଏକାକିନୀ ଯାଇ ଥିଲ ,
 ବୁଲୁ ବୁଲୁ ସହ ଶୁଣି ହୋଇ ଚାହିଁ-
 ତଲେ କଣ୍ଠ ପଡ଼ିଲ ।
 ହେଲି ହତଶ୍ଚିନି ପ୍ରାଣେଶ୍ବର
 ଉଦ୍ୟାନକୁ ଥିଲେ ଯାଇ ,
 ଅଜ୍ଞାନେ ବଞ୍ଚଣ ନାନା ଉପାୟରେ
 ମୋ ପ୍ରାଣ ଥିଲେ ବଞ୍ଚାଇ ।

ସହରେ ,—

ଦଳେ ପିଲା, ପ୍ରାଣ- ନାଥକୁ ଡକାଇ

କହିଲେ ମଧ୍ୟ ବଚନେ ,

ମୁଗସ୍ତା ନିମ୍ନେ ଭାଙ୍ଗି ଗଢ଼ଣରେ

ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥ ବାଦେ ।

ଏ ବରତା ପାଇଁ ମନରେ ସହଚ୍ଚେ

ବହୁ ଉପକ୍ରମ ହୋଇଣ ,

କହିଲି “ମୋପାଇଁ— ଅତି ଦେବ ଏକ-

ଜୀବିତ ବାଳ ହରିଷ” ।

ହରଷ ନିତ୍ରେ ସରି ଅଙ୍ଗୀକାର

ଭାଷିଣ ଶୁଣ ବଚନ ,

ପ୍ର ଶେଷର ମୋର ଏ ଅନ୍ତେ ସଜନି

ମେ ପାଶୁ କଲେ ଗମନ ।

ଅନନ୍ତର ଚୂଳ ଦେଲି ସଙ୍ଗତରେ

ପିତା ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାଣଧନ ,

ମୃଗ ବଧ ଲାଗି ଗହ୍ୱନ ଜ୍ଞାନନ

ଅଭିମୁଖେ କଲେ ଗତି ।

ବିଷ୍ଣୁ କାଳ ଅନେ, ମୁଗ ନପାଂଶ

ଦେଇ ପ୍ରତ୍ୟାଗତ କ'ଣ ,

ମୃଗ ନ ଅଣିବା ଜଣି କ୍ଷମିବାକୁ

କହିଲେ ଧରି ମୋ ହାତ ।

ଦିଅଏ ମାନ କରୁଁ ବହଲେ ପ୍ରାଣେଶ
 ଯେତେ ବିନୟ ଭରଣ ,
 କରନ୍ତର ଧାର ପ୍ରାୟ, ମନେ ପଡ଼ି
 ହୃଦୟ ଦିଏ କରନ୍ତି ।

ସହରେ ,
 ଭଦ୍ର ମାସର ଶେଷ ରବି ବାର
 ପୂଜାଅନ୍ତେ ଅପ୍ପେକ୍ଷକ —
 କଲୁ, 'ସୁଦକ୍ଷିଣୀ' ଦେବାଙ୍କି ଜଳରେ
 କରବାକୁ ବସନ୍ତନ ।

ବେଶଭୂଷା ହେ'ଇ ବାହାରିଲୁଁ ସବେ
 ହର୍ଷେ ଦେଲୁଁ ଛୁଳହୁଳ ,
 ମୃଦଙ୍ଗ ବଂସୀଳ ବାଦ୍ୟନାଦେ, ରତ୍ନ-
 ପୁର ଗଲଗୋ ଉତ୍ତଳ ।

ସବେ ନଦୀତୀରେ ହେଲୁଁ ଉପସ୍ଥିତ
 ଦେବାଙ୍କି ଘେନ ସଙ୍ଗରେ,
 ଦେବାଙ୍କି ଚର୍ଚ୍ଚଣା— ଗର୍ବେ ରସାଇବା
 ପାଇଁ ମୁଁ ଗଲି ଉପତେ ।

କପାଳ ଲେଖନ କେ କରବ ଆନ
 ପଦ ମୋର ଗଲ ଖସି ,

ଅନାଥ ଜଳରେ ଯାଇଁ ମୁଁ ପଡ଼ିଲି
 (୧)

ନଦୀ ଗର୍ଭେ ଗଲି ପଶି ।
 ପ୍ରିୟ ସଖି ବୃନ୍ଦା ଦେଖି ଗୁଲୁଲରେ
 କଲେ ଉଚ୍ଚେ ହା ହା କାର ,
 ସମସ୍ତଙ୍କ ବେନ— ନେତ୍ର ଦୁଃଖ ଭରେ
 ବହୁଳ ଲୋଭକ ଥାର ।
 ଗ୍ରାମ୍ୟ ପ୍ରାଣନାଥ ସେକାଳେ, ସେଠାରେ
 ଥିଲେ ସହ ଉପସ୍ଥିତ ,
 ଦେଖି ଏ ବିପଦ ନଦୀ-ଗରବକୁ
 ଲମ୍ବ ଦେଲେ ସେ ଭୁଷିତ ।
 ନଦୀ ଗର୍ଭ ମୋଡ଼େ କୁଳକୁ ଆଣିଲେ
 ବହୁ କଷ୍ଟେ ପ୍ରାଣେଶ୍ୱର ,
 ନାନା ଯତନରେ ସଚେତ କରଣ
 ରଖିଲେ ପ୍ରାଣ ମୋହିର ।
 ଏକାକୀ ସଖି ଅହୁରାଗୋ ଦେଖି
 ଚାହିଁ ଉପସ୍ଥିତ ଥାଇ ,
 ରଖିବ ଜୀବନ— କେସନେ, ଏଥନ
 ଅମୂଲ୍ୟନିଧି ହରାଇ ।”
 ନଦୀଗିଳ ବୁଝି ବହୁବାକୁ ବୋଧ
 ଶୁଣି ସଖି ବାମା-ବାଣୀ ,
 ଚିନ୍ତାପୂର୍ବକ ପ୍ରୟ ହୋଇଣ ରହିଲା

କଟକଲ ପାଦ, ପାଣି ।
 ବହେ ହେମଲତା ଗୁରୁତ ବଚନେ
 ସଙ୍ଗିନୀର ମୁଖ ଖୁଣି ,
 “ଏ ଦୁଃଖିନୀ ମୁଖ ସହ ଅତ୍ କାଲି-
 ଠାକୁର ଦେଖିବୁ ନାହିଁ ।
 କାହାର ସଙ୍ଗେ ଗାଧୋଇ ତୁ ଯିବୁ
 ରପବୁ କାହାର ବେଶ ,
 ମନ କଥା ଭୋର କା ଅଗେ କହୁବୁ
 ବାନ୍ଧି ଦେବୁ ଜାଲ କେଶ ।
 କାହାପାଇଁ ସହ ଉଦ୍ୟାନକୁ ଯାଇ
 ନାନା ପୁଷ୍ପ ଦେବୁ ଅଣି ,
 ବାହା ସଙ୍ଗେ ହସି- ଖେଳ ଦଳ ନେବୁ
 ସେବିବୁ କା ମନ ଜାଣି ।
 ଦୟା ପ୍ରିୟ ସଖି ବଦାୟ, ମାଗୁଛି
 ମନରେ ପକାଇ ଥିବ ,
 ଏଥର ଦୁଃଖିନୀ ସଙ୍ଗିନୀ ନମନ୍ତେ
 ମନେ ବନ୍ଧୁ ନ ଭୁଲବ ;
 ମାତା, ପିତା ଅଗେ କହୁବ ମୋପାଇଁ
 ଭଲବନାହିଁ ମନରେ ,
 ରୋଗବଳୁ ଭାବ ଲେଖାଥିଲ ଯାହା

ସହ, ମୋହୋ କଥାଲରେ ।”

ଏତେକହ ବାଳୀ ଜଗତ-ଜୀବନ ,

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି ପ୍ରଣାମ ,

କହେ, ଦୟାମୟ ଦର; ପୂର୍ଣ୍ଣକର

ଦୁଃଖିନୀର ମନସ୍ଥାମ ।

ବଜ୍ରକୁଣ୍ଡ ପୁରେ ଚେଟିବ ପ୍ରାଣେଶ-

ଦଥ ମୋଡେ ଏହିବର ,

ଏତେ ଗୁଣି, ଅସି — ଧରି, ବକ୍ଷେତୁଷି

କାହିଁନେଲୁ ବ୍ୟାଧିବର ।

ଶୋଣିତେ ପ୍ଳାବିତ ହୋଇ ଶୂରୁଗାଥୀ

ଧଉଲ ମଘ-ବିଶୁଦ୍ଧ ।

ଜୀବନ ବହନ ବେଗେ ଉଡ଼ଗଲୁ

ଶରୀର ପିଞ୍ଜର ଶୁଦ୍ଧ ।

ହାତୀକାର ରବେ କାନ୍ଦି ସହିତସା

ପ୍ରବେଶି ରଚନାପୁରେ ,

ସକଳ, ବୃନ୍ଦାବନ- ନିବେଦିଲୁ, ଦେମ-

ଲତା ମାତାଙ୍କ ଶ୍ରମରେ ।

ଦେମଲତା ମାତା ଗୁରୁଲେ କାନ୍ଦିଲେ

ଶିରେମାରି ବେନି କର ,

“କେଣେ ଶୁଦ୍ଧିଗଲୁ ରକ୍ତାଣୀ ରଚନ

ଯଶ୍ନି ନୟନ ଗ୍ରାସର ।

ମୋଖବ-ଜବନ ନୟନ ଧିରୁଣା

ଅରେ-ଗଳାଗହ-ମାଳୀ ,

ଚୋଟେ ହସଇ ମୁଁ ବେମନ୍ତେ ବହବ

ଅହା ମୋ ଦୁଃଖୀ ସଖାଳୀ ।”

ଏବେ କହୁ ପଡ଼ୁଁ ମୁଁ କିତେ ଭୁବଲେ

(ବାନ ପଶନ୍ତରେ ବସି;—

ସଖିଏ ସତେଇ କଲେ ଯହେ ମୁଖେ

ଶୀତଳ-ସରଳ ସ୍ବସ୍ଥ) ।

ଦେମଲତା-ପିତା ଶୁଣିଣ ରହୁଲେ

ଶିଉବ କର ଲପନ ,

ସମ୍ଭାଳ ନପାରି ଅକୁଳେ କାନ୍ଦିଲେ

ଝରିଲା ବେନି ନୟନ ।

ହାହାକାର ରବ ଚୌଦଗେ ବ୍ୟାପିଲା

ଗୁଣି ଦାରୁଣ ସମ୍ଭାଦ ,

ହମସ୍ବଦ ନେହୁଁ ହେଲା ଅଶ୍ରୁପାତ

ଲଭିଲେ ସଙ୍ଗେ ବିଷାଦ ।

ଘଣ୍ଟା ଶୁଳରେ ହେମଲତା ପିତା-

ପରଜନେ ପ୍ରବେଶିଲେ ,

ବମ୍ବାଧର ଦେମ- ଲତା ଅର୍ଦ୍ଧ ନିଦ୍ରା

ରଜି ଅଛନ୍ତି ଦେଖିଲେ ।

ଧୂଳି ଥକାଇ ବହୁତ ସକଳେ

“ଧୂଳି ଦାରୁଣ ଦରବ ,

କେଉଁ ଅପରାଧ ଏ ଦଣ୍ଡ ବିହୀନ

ଏହା କି ଦେହ ସହିବ ?

ପୋଡ଼ୁଲୋ ଘଟଣା ପୋଡ଼ୁ ତୋ ବଚେବ

ହେ ଦେଲୁ ତୋ ନାମ ବିଧି ,

ବହୁତ ଘଟଣା ତୁ ଯେଣୁ ଜଗତେ

ସଦା ଏସନ ଅବଧି ।

ଧୂଳି ଧୂଳି ଅରେ ସବୁ ଗ୍ରାସୀ କାଳ

ଧୂଳି ତୋହର ବିଶ୍ୱର ,

ଦୁରନ୍ତ ! କି ଯଶଃ ଅଜିତୁ ଲବଣ-

ପିତୁଳା କରି ସଦାର ।

ଏତେ ସଜା ପ୍ରଜା ଧନା ଦିଗୁଜିପୁ

କବି , ଗିରୁ , ସୁଧାଜନ ,

ଉଦରେ ପୁରଇ ତଥାପି ସନ୍ତୋଷ

ନୋହୁଲି କରେ ତୋ ମନ ?

ଲେଖନୀ କପା ନାହିଁ କି ତୋ ହୃଦେ

ଗଦା କି ତାହା ପଥରେ ?

କବି କବି ଅରେ

ଦୁରାଗତ୍ୟ ସମ୍ଭବ ।

କଥଟ ନରାଣି ଥରେ ।

ଗାନ୍ଧେ ଗାନ୍ଧବନ୍ଧୁ ବାରିଣ-ଚାରିଣ

କଂସ ବୁଝଇ କେଶରୀ ,

ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ଦମନ ପାଇଁ କରେ ଦେବ

ଅଛୁ ତୁମ୍ଭେ ଚନ୍ଦ୍ର ଥର ।

ଗୋପପୁର ବାସୀ ରକ୍ଷା ଅର୍ଥେ କରେ

ଟେକିଥିଲ ଗୋବର୍ଦ୍ଧନ ,

କି ଶତ୍ରୁରୁ ହୁବେ ଏକାଲେ ହସ୍ତକେ

ନକର ବିତ୍ତ ଛେଦନ ?

କମ୍ପା କାଳଠାରୁ ତୁମ୍ଭେ ପରାକ୍ରମ

ଅଟେ ପ୍ରଭୁ ପ୍ରାଣବର ,

ଦରଯୋଡ଼, ଗାନ୍ଧେ— ଜଣାଉଛୁ ହେଉ

ଶ୍ରୀମୁଖେ ପ୍ରଭୁ ଉତ୍ତର ” ।

ଏ ଅନ୍ତେ ସମାପ୍ତ— ରଚଣା ଦେଲେ

ଅଗ୍ନି ସମ୍ଭାର କରୁଇ ,

ଦୁଃଖିର ଅନ୍ତରେ ନିଜ ନିଜ ଗୃହେ

ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇ ॥

ସମାପ୍ତ ।

ବିକ୍ରୀପକ ।

ଏହିକୋଟ ଇଷ୍ଟୋଟ ଶ୍ରେଷ୍ଠରେ ନମ୍ବ ଲିଖିତ ସୁସ୍ତୁକ-
ମନ ବିଷୟାର୍ଥ ଜମା ଅଛି । ତାହା ମାଗୁଲ ସୁଧକ୍ ।
ଶ୍ରୀ ନାଳମଣି ବିଦ୍ୟାରତ୍ନ ଶ୍ରେଷ୍ଠମେନେଜର ରମ୍ଭା ।

ନାତମନୋରମା	ଟ ୦ ୧ ୭	ଉତ୍କଳ କୌତୁକ	ଟ ୦ ୧ ୯
ପରମଳ (ପଦ୍ୟ)	ଟ ୦ /	ଶୈବମୁକ୍ତ ବଳୀ	ଟ ୦ /
ସୁବରହକର	ଟ ୦ ୪ ୭	ବିସୁଦ୍ଧକାଚବିହାରୀ	ଟ ୦ /
ବାଳକାପାଠ	ଟ ୦ ୩	ନାତପରାଗ ୧ମ	ଟ ୦ /
ଯଜ୍ଞୋପବୀତ ମନ୍ତ୍ର	ଟ ୦ ୧ ୯	ନାତପରାଗ ୨ୟ	ଟ ୦ /
ପାରବ ରବି ଚକ୍ରସ୍ଥା	ଟ ୦ ।	ସମ୍ବଦ ପ୍ରଦୀପ	ଟ ୦ / ୭
ଜୁଗଳବିହାରୀ	ଟ ୦ ୩	ସୁମିତ୍ରା (ପଦ୍ୟ)	ଟ ୦ ୧ ୯
ତୁଳସୀସ୍ତବକ	ଟ ୦ /	ବସନ୍ତରେଗଚିବିହାରୀ	ଟ ୦ ୧ ୯
୧୧ ଶ ଭଗବତ	ଟ ୦ ୩	ପ୍ରୀତିସ୍ମରଣ	ଟ ୦ /
ଉତ୍କଳମଧୁସୂତ	ଟ ୦ /	ରତନଚନ୍ଦ୍ରନା	ଟ ୦ /
ମନବୋଧ ୩୪ଶା	ଟ ୦ ୧ ୭	ଦାର୍ପଣତା, ରତ୍ନ—	ଟ ୧
ପଦ୍ମବତୀ (ବାଦ୍ୟ)	ଟ ୦ ୪	ଗଣିତସ୍ତୁତ୍ତ ସମାଧାନ	ଟ ୦ ।
ପ୍ରାର୍ଥନା (ଜଗାଣ)	ଟ ୦ ୧ ୭	ହରବଣ (ପଦ୍ୟ)	ଟ ୧
ବର୍ଣ୍ଣବିବେକ	ଟ ୦ ୧ ୭	ଇଗରହାକର	ଟ ୦ /
ପଣବିଧିମୂଳକା	ଟ ୦ /	ମାଳବଲ୍ଲୀ ୩୪ଶା	ଟ ୦ ୧ ୭
ଗୋ-ଚିତ୍ରସ୍ଥା ୧ମ	ଟ ୦ /	ନାତଦର୍ପଣ	ଟ ୦ /
ଗୋ-ଚିତ୍ରସ୍ଥା ୨ୟ	ଟ ୦ ୪	ଗଢ଼ାମ ପଞ୍ଜିକା	ଟ ୦ ୪